

Učiteljski Tovariš

stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Praničkanova ulica 6. I. Rokopisov ne vračamo. Neprankiranih pism ne sprejemamo. Izhajajo vsaki tetrtek. Naročnina letna 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list v članstvo. Uglašajo cenike in dogovore. Za vsi posebe. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3178

Poziv!

Članstvu Jugoslovenskega učiteljskega udruženja — sekcije za Dravsko banovino!

Sekcija je prejela iz Beograda poročilo, da razpošilja Savez Nabavljajčih Zadruga državnih službenika svojim podružnicam sledeči dopis, ki tangira tudi vse učiteljstvo, včlanjeno v JUU.

Br. 13.750 a

20. novembra 1931.

Beograd.

Predmet: Učitelji i obustave.

Nabavljajčkoj Zadrugi Državnih Službenika,

Svima.

»Zakon o zadrugama državnih službenika od 3. novembra o. g. konačno je rešio pitanje 36 mesečnih obustava od 10 i 5 Din. Za stvaranje kapitala pri Savezu i ozakonio ih. Povodom objave toga Zakona Savez je dao u javnosti objašnjenje o tome, što je povod i što je sadržaj toga zakona. Na to objašnjenje donela je »Politika« od 15. o. m. jednu kratku izjavu Jugoslov. Učit. Udruženja u kojoj ovo izjavljuje, da su svi učitelji i sva učiteljska udruženja uvek bila protiv pomenutih 36 mesečnih obustava za stvaranje činovničkog zadržnog kapitala i da na tome zahtevu ostaju i dalje. Povod ovoj izjavi, ako smo tačno obavesteni, bio je taj, što uprava Jug. Uč. Udruženja želi da traži da se njoj ustupi ovaj deo tih obustava, koje su uplatili učitelji i da sa njim stvori neku zasebnu kreditnu ustanovu za učitelje, dakle da učitelje izdvoji iz ove naše opšte činovničke zadržne organizacije.

U našim zadrugama ima vrlo velik broj učitelja i oni u njima igraju vidnu ulogu; u mnogim zadrugama su baš učitelji vodji i njihovi najagilniji radnici. Mnoge zadruge imaju da zahvale baš članovima učiteljima za svoj osnutek i svoj uspešan rad. Dakako da iz toga sledi, da se mnogi učitelji i koriste ovom našom zadržnom organizacijom, u nabavljajčkim i kreditnim zadrugama.

Zbog toga Vas molimo, da pozovete sve Vaše gg. učitelje zadržgare i da ih zamolite, da oni održe sastanke sa svojim drugovima koji možda još nisu zadržgari i da event. zajedno sa njima upute Jugoslovenskom Učiteljskom Udruženju izjavu, da se ne slažu sa njegovim stavom prema našem zadržgarsstvu. Ako drugi ne bi na to pristali, onda neka bar to učine gg. učitelji-zadržgari sami bilo kolektivno bilo pojedinačko.

Ujedno Vas molimo, da poradite da kopije tih svojih izjava dobijete i nama dostavite, kako bi Savez imao taj materijal pri ruci.

Sa zadržgarskim pozdravom

Savez Nabavljajčih Zadruga Državnih Službenika.

Upravnik:

V. Vujnović, s. r.

Član Upravnog odbora:

Al. Durđić, s. r.

Sekcija JUU si šteje v dolžnost, objasniti svojem članstvu, da ni protivna zadržniškemu delu državnega uradništva ter se v načelu popolnoma strinja in odobrava ustanavljanje uradniških zadržg, ki pomagajo državnemu uradništvu in mu olajšujejo materialni in socialni položaj. Učiteljstvo je pa ponovno izrazilo, da se ne more okoriščati z uradniškimi zadržgami tako, kakor bi se rado; ker mu prilike in oddaljenost od navedenih zadržg to onemogočajo. Izkoriščanje teh zadržg s strani učiteljstva, ki je po večini v oddaljenejših krajih, je zvezano z velikimi težkočami. Zato je Jugoslovensko učiteljsko udruženje podvzelo korake, da se učiteljstvo v tem pogledu izvzame iz teh skupnih zadržg ter se iz denarja, ki ga je država odtrgala od njegovih plač, ustanovijo take zadruge, ki bodo lahko služile v korist vsemu učiteljstvu. Nikdar pa ni udruženje nikjer izjavilo, da bi te zadruge ne bile, odnosno ne mogle biti včlanjene tudi v skupnem Savezu Nabavljajčih Zadržg državnih uslužbencev.

Zahteve učiteljstva so povsem upravičene, ker streme za tem, da se odtegljaji od učiteljskih plač uporabijo na ta način, da bodo v korist vsemu učiteljstvu in predvsem učiteljstvu. S tem se ne krši v nobenem primeru solidarnost, temveč se hoče doseči, da bodo imeli korist od odtegljajev tudi oni, ki jim sedaj ni dana prilika, da bi se okoristili z vplačanim kapitalom tako, kakor bi bilo najbolje za nje.

Iz tega razloga poziva sekcija vse svoje članstvo k solidarnosti, da ne krši stanovske in organizacijske discipline ter čaka v pogledu ukrepov glede odtegljajev navodil, ki jih bo prejelo od Jugoslovenskega učiteljskega udruženja. Teh navodil naj se potem drži.

Za enkrat smo prejeli od izvršnega odbora iz Beograda navodilo, naj pozovemo članstvo, da ne daje nikakih izjav ter pojasni onim, ki bi se obrnili do njih, da je zgoraj navedeno stališče sklep banovinske in glavne skupščine J. U. U.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje bo gledalo na to, da se od učiteljstva zbrani kapital uporabi v učiteljske svrhe, ki bodo najbolj ustrezale našim potrebam in tudi na to, da bodo lahko izkoristili svoj vloženi kapital tudi oni, ki ga do sedaj iz navedenih ozirov niso mogli.

Ostanimo solidarni in disciplinirani tudi v tem pogledu!

Za Jugoslovensko učiteljsko udruženje v Beogradu, sekcijo za Dravsko banovino v Ljubljani,

Ivan Dimnik, s. r.
predsednik.

Jos. Kobal, s. r.
tajnik.

Zanimivo predavanje o modernih smereh šolstva v inozemstvu.

Teorija in praksa moderne šole.

V sredo dne 2. decembra t. l. je predaval bivši načelnik prosvetnega oddelka g. direktor dr. D. Lončar pri kočevskem učiteljskem društvu v Kočevju ob obilni udeležbi članstva. Tema, ki si jo je izbral g. predavatelj, je privabila skoro polnoštevilno učiteljstvo kočevskega sreza v Kočevje ter je pokazala, kako intenzivno se učiteljstvo zanima za moderne smeri šolstva in kako idealno je učiteljstvo kljub težkemu položaju.

Gospod predavatelj je bival v zadnjem času v inozemstvu ter se je mudil osobito v Hamburgu, kjer si je ogledal moderno šolstvo.

zvezan med šolo in domom v svrhu telesne, duševne in npravne vzgoje mladine in poglobljanja soglasja med roditelji in učiteljstvom. Sestava roditeljskega sveta: šolski upravitelj, voljen zastopnik učiteljstva in staršev, s posvetovalnim glasom po potrebi tudi šolske mladine, nad 15 let stare. Kompetenca roditeljskih svetov obstoja v pospeševanju šolskega obiska, otroškega dela, v reševanju predlogov zaupnikov mladine, v poročanju učiteljstva in staršev, v nalaganju in predlaganju denarnih kazni za zamude, v upogledu v šolski obrat — brez nadzorniške in disciplinske pravice nad učiteljstvom.

Navedeni statut predvideva volitev šolskih upraviteljev po zastopnikih staršev in

Dr. Dragutin
Lončar,

direktor
I. drž. realne
gimnazije
v Ljubljani

Obširno je razpravljaj učiteljstvu o strnjemem pouku, kar za učiteljstvo naših pokrajin sicer ni bilo nič novega, a je vendar z zanimanjem sledilo izvajanjem iz razloga, ker je g. predavatelj konkretno predočil nekatere primere strnjenejšega pouka, katerim je on prisostvoval v Hamburgskih šolah.

Nato je očrtal moderno šolsko demokracijo in smeri, v katerih se gibljejo nova šolska stremeljenja v inozemstvu. Poudaril je, da je šolstvo le del narodovega življenja, vzeto in prikrojeno njegovim življenjskim naziranjem in potrebam. Pouk je umetnost ter se učiteljsko delo ne da primerjati z drugim uradniškim delom in ga tudi ni mogoče mehaniško izvajati, ker je potreba, da delujeta pri pouku tudi srce in volja ter duševne okolnosti človeka.

Naš osnovnošolski zakon ima povsem moderno osnovo, kar se tiče pouka. Poudarjena je v njem diferenciacija pouka v kmetiškem in obrtno industrijskem pravcu ter je zato omogočena splošna ljudska izobrazba. Nadaljnji moderni princip leži v poudarku aktivnosti učencev v smislu edlovne šole. Ročno delo je mišljeno kot sredstvo pri pouku, ki mu je podlaga duševna svoboda, iniciativa učencev, odnosno svobodna smer, katere pravice bo začrtal učni načrt, temelječ na osnovah tega zakona. Tretja moderna pridobitev novega zakona je podčrtavanje koncentracije pouka ali takozvanega strnjenejšega pouka.

Nato je očrtal skupno šolo po vidikih hamburgskega zakona o samoupravi šole iz leta 1920. (Gesetz über die Selbstverwaltung der Schulen. Hamburg 1920. Hamburger Buchdruckerei und Verlagsanstalt. Auer & Comp. in Hamburg. 50 Pf.)

Gospod predavatelj je očrtal ustanovo roditeljskih svetov. Namen teh svetov je

po učiteljstvu, to pa samo na šolah od 3. razrednice dalje.

Učiteljski zbor ima fakultativno pravico predlaganja pri namestitvah, premestitvah in zamenjavah učiteljstva, po zaslišanju roditeljskega sveta in prizadetega.

Posebna institucija je šolski sosvet. Namen šolskemu sosvetu je posvetovalen v tem pravcu, da je posvetovalni organ šolske oblasti, ki mu predlaga v mišljenje vse zakonske načrte o šolstvu in po možnosti važnejše odredbe, ki zadevajo šolstvo, prosveto in pouk. Šolski svet je sestavljen iz zbornice staršev (100 članov) in zbornice učiteljstva (100 članov). Vsaka zbornica ima svoje predsedstvo, skupno predsedstvo pa odloča o kompetenci predlogov, ki jih izročita v sklepanje eni ali drugi zbornici.

Kot pogoje za organizacijo te moderne šolske demokracije je gospod predavatelj podčrtal v prvi vrsti potrebno usposobljenost, izobraženost in vestnost učiteljstva, nadalje državljansko in pedagoško neodvisnost pedagogov, majhen razred, oziroma oddelke, ker je drugače moderen pouk nemogoč. Neodvisnost staršev. Primeren šolski proračun, ki omogoča moderna stremeljenja, ekskurzije, material za ročna dela, odgovarjajoče šolske potrebščine in učne pripomočke ter primerne šolske prostore in stavbe.

Po predavanju se je razvila obširna debata, v katero je intenzivno posezalo učiteljstvo, tako učiteljice, kakor učitelji, ki so napravljali primere in očrtavali možnosti modernih smeri pri nas. Iz vsega je bilo razvidno, kako živo je zanimanje za pedagoško delo in kako velik je idealizem učiteljstva. Gospod predavatelj je žel za svoja izvajanja toplo priznanje.

JOZE ŽUPANČIČ — Litija:

Naš ekskurzijski odsek JUU.

Kaj pišejo o EO naše tovarišice in tovariši. — Podjetnost v naših vrstah. — Lepi praktični nasveti. — Za sestanek EO o božiču. — Prve ture. — Kam pojdemo?

— »Spoznavaj domovino, da jo boš ljubil in cenil še boljše...
Iz pisma tovariša.

Na povabilo v »Učiteljskem Tovarišu« za prijavo k Ekskurzijskemu odseku sem dobil veliko več prijav kakor sem pričakoval. Kakor sem pričakoval — sem rekel. In to iz razloga, ker vem, da je naše članstvo zaposleno z obilico drugih poslov, da mnogi prezro tak poziv, drugi pa ne najdejo prilike, da bi vsaj na dopisnici prijavi svoje ime k sotrudnikom mladega odseka. Za mnoge pa, to trdim lahko smelo, pa je EO še —

mrtvo telo. Zdaj se šele poraja, pokazal ni še nikakih praktičnih dobrin. Vem pa: Ko bo stopil EO v življenje in bo povedel vsele in podjetne Ahasvere na pot, takrat bo postal deležen pozornosti, uvaževanja in upoštevanja tudi ostalih. Zatorej bo zlasti na prvem vodstvu mnogo, mnogo ležeče, da z vso postrežljivostjo in umnostjo izvede prve ekskurzije. In to naj poudarim:

Zadovoljstvo prvih udeležencev s turami pod vodstvom EO bodo najboljše priporočilo tudi onim, ki gledajo s početka naš pokret še od strani. Dobro uspeli izleti bodo